Autor Guste Santini
Subota, 21 Listopad 2006 17:40

Učinci tečajne politike na gospodarstvo Hrvatske u razdoblju 1994. – 2005. godine – IX put – Devizna potraživanja vjerovnika

Fiksni tečaj, niska stopa inflacije, niske stope rasta bruto domaćeg proizvoda, veliki trgovački i platni deficit, deficit javnog sektora, visoki inozemni dug, rasprodaja "obiteljskog srebra", te odvojena monetarna i kreditna politika od procesa reprodukcije što vrijedi i za poreznu politiku rezultirali su vrlo velikom ovisnošću Hrvatske o vjerovnicima.

Na kraju 2005. godini inozemni je dug iznosio 25,541 milijun eura. Inozemna izravna ulganja su iznosila 11.364 milijuna eura, dok su devizni depoziti u poslovnim bankama iznosili 11.763 milijuna eura. Zbrojimo li navedeno dobijamo veličinu deviznih obveza prema svim vjerovnicima od 48.668 milijuna eura što je za 57,25% više od ostvarenog bruto domaćeg proizvoda u 2005. godini (30.949 milijuna eura). Pretpostvimo li da je cijena servisiranja deviznih obveza:
- za inozeni dug 5,49%;
- za inozena izravna uglaganja 8,oo%, te
- da je pasivna prosječna kamata 2,61%

dobamo podatak da je potrebna stopa rasta domaćeg društvenog proizvoda da bi se servisirale devizne obveze 8,46%.

(Napomena: Kamatna stopa od 5,49% procjenjena je tako da su obveze države, HNB, poslovnih banaka određene godišnjom kamatnom stopom od 4% a njihovo učešće od 62,82% predstavlja ujedno i ponder prosječnoj kamatnoj stopi, te obveze po kreditima za sektore: ostali domaći sektori i izravna ulganja procjenjene prosječnom kamatnom stopom od 8% čije učešće iznosi 37,18% predstavlja, također, ponder prosječnoj kamatnoj stopi.
Inozemna izravna ulaganja procjenjujemo da donose najmanje 8% u neto iznosu.
Preuzeta je prosječna kamatna stopa na devizne depozite iz Biltena HNB.)

Podaci su alarmantni. Obveze u devizama prema svim vjerovnicima za tri petine su veće od bruto domaćeg proizvoda u 2005. godini. Pri tome valja identificirati da mogućnost zaduživanja u inozemstvu postaje sve teže ostvariva i to ne samo zato jer ino vjerovnici smatraju povećanje inozemnog duga dodatno rizičnim plasmanima već i zbog vrlo velike cijene koju valja platiti za servisiranje postojećeg duga. Za servisiranje inozemnog duga Hrvatska bi morala ostvariti godišnje stopu rasta od 4,53% domaćeg bruto proizvoda. Ovom valja pridodati i dividendu inozemnim ulagčima što "stoji" dodatnih 2,94% rasta bruto domaćeg proizvoda, te 0,99% rasta bruto domaćeg proizvoda depozitarima u poslovnim bankama. Pri tome valja imati u vidu da u Hrvatskoj postoji ograničena kapitalna konvertibilnost jer domaće fizičke i pravne osobe mogu investirati u inozemstvu što bi one, u kratkom roku, učinile ukoliko bi ocijenile da postoji mogućnost povećanja rizika daljnjeg držanja depozita u hrvatskim poslovnim bankama, odnosno ukoliko bi ostvarile na inozemnom tržištu veći prinos u odnosu na mogući rizik. Kratkoročno uložena devizna sredstva u poslovne banke mogu imati spekulativni karakter što može snažno utjecati na deviznu likvidnost, najprije poslovnih banaka, pa potom Hrvatske. Ne

treba zaboraviti da ukupne pričuve od 10.376 milijuna eura predstavlja svega 21,32 % ukupnih deviznih obveza. Ovom svakako valja pridodati i potrebno “pokriće” za tekući deficit trgovačke odnosno platne bilance.

Nastavlja se !